

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

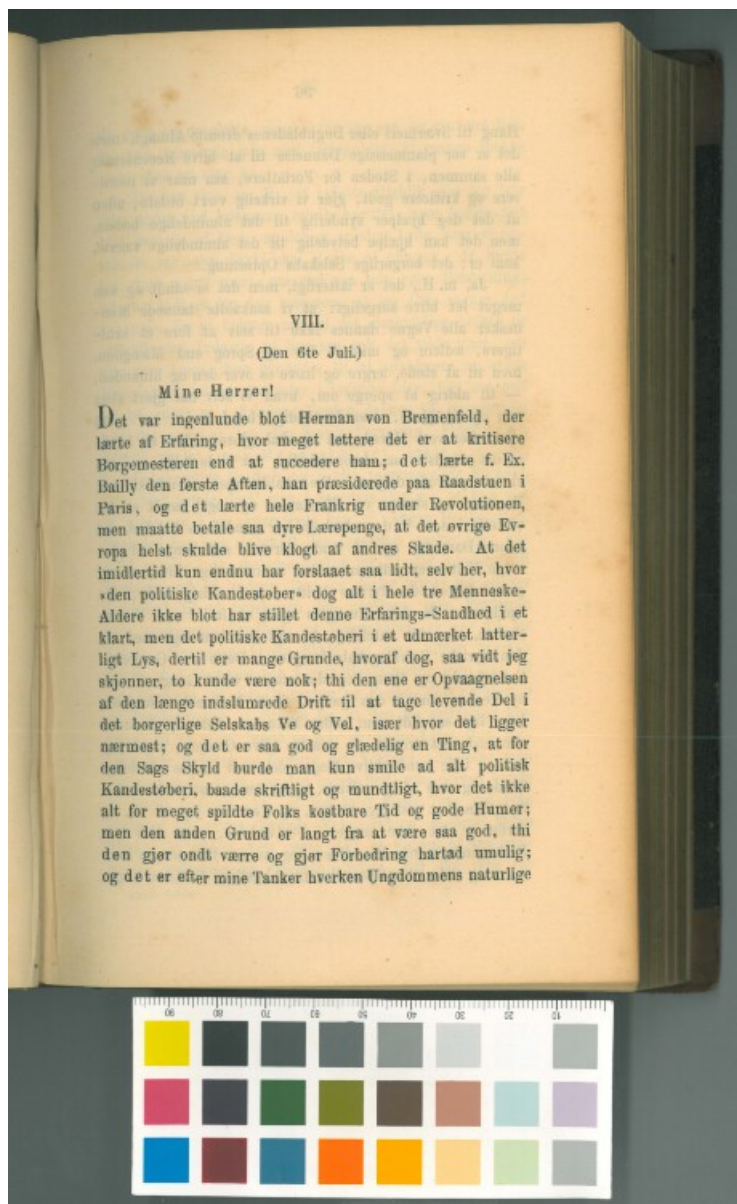
Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 95. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm2570/facsimile.pdf (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

VIII.

(Den 6te Juli.)

Mine Herrer!

Det var ingenlunde blot Herman von Bremenfeld, der lærte af Erfaring, hvor meget lettere det er at kritisere Borgemeesteren end at succedere ham; det lærte f. Ex. Bailly den første Aften, han præsiderede paa Raadstuen i Paris, og det lærte hele Frankrig under Revolutionen, men maatte betale saa dyre Lærpenge, at det øvrige Europa helst skulde blive klogt af andres Skade. At det imidlertid kun endnu har forslaaet saa lidt, selv her, hvor »den politiske Kandestøber« dog alt i hele tre Menneske-Aldere ikke blot har stillet denne Erfarings-Sandhed i et klart, men det politiske Kandestøberi i et udmærket latterligt Lys, dertil er mange Grunde, hvoraf dog, saa vidt jeg skjønner, to kunde være nok; thi den ene er Opraagnelsen af den længe indslumrede Drift til at tage levende Del i det borgerlige Selskabs Ve og Vel, især hvor det ligger nærmest; og det er saa god og glædelig en Ting, at for den Sags Skyld burde man kun smile ad alt politisk Kandestøberi, baade skriftligt og mundtligt, hvor det ikke alt for meget spildte Folks kostbare Tid og gode Humør; men den anden Grund er langt fra at være saa god, thi den gjør ondt værre og gjør Forbedring hartød umulig; og det er efter mine Tanker hverken Ungdommens naturlige

Hang til Sværmeri eller Døgnbladens drømte Almagt, men det er vor planmæssige Dannelse til at blive Recensenter alle sammen, i Steden for Forfattere, saa naar vi recensere og criticere godt, gjør vi virkelig vort bedste, uden at det dog hjælper synderlig til det almindelige bedste, men det kan hjælpe betydelig til det almindelige værste, som er: det borgerlige Selskabs Opløsning.

Ja, m. H., det er latterligt, men det er sandt og kan meget let blive sorgeligt: at vi saakaldte dannede Mennesker alle Vegne dannes ikke til selv at føre et kraftigere, ædlere og mildere Liv og Sprog end Mængden, men til at støde, ærgre og have os over den og hinanden, — til aldrig at spørge om, hvad vi selv har gjort eller kan og vil gjøre, men bestandig, hvad andre har gjort eller efter vort Hoved kan og skal gjøre, uden at bryde os det mindste om, hvor umuligt det vilde falde os, om vi selv prøvede derpaa. Det kalder man at udvikle vor Forstand og skærpe vor Eftertanke, og noget sandt er der virkelig i det: Videnskaben har vundet en hel Del ved denne Dannelse og vil vinde derved, saa længe til den evige Kriticeren udtømmer den menneskelige Livskraft og giver derved de dyriske Drifter, som aldrig udde, frit Spillerum, da det naturligvis ogsaa er forbi med Videnskaben, som den aandelige Afmagt kun kan lege med, og den dyriske Selvklogskab foragter. Dette var Gangen i Grækenland og Rom, og det maatte blive Gangen i den ny Verden som i den gamle, fordi Menneske-Naturens Love lige saa lidt som andre Naturløve lade sig forandre eller ustraffet trodse, — maatte blive Gangen, siger jeg, hvis vi ikke kunde blive kloge, dels ved andres ubodelige Skade og dels af egen Skade, mens den endnu er forvindeligt; men det véd jeg, vi kan, og det tror jeg, vi vil, og derfor er det ikke længer i Fortvivlelse, men med lyse Forhaabninger om Fremtiden, jeg nu ser tilbage paa Fortiden og deler min Opmærksomhed mellem Nutidens Tegn,

